

Ivan Grah – crkveni arhivist i povjesničar

Prigodom obljetnice smrti mons. Ivana Graha, istaknutog istarskog svećenika, Državni arhiv u Pazinu i Porečka i Pulska biskupija organizirali su okrugli stol na kojem su izlagali mr. sc. Ilija Jakovljević, vlč. Ante Močibob, mr. sc. Jakov Jelinčić, dr. sc. Miroslav Bertoša, dr. sc. Stipan Trogrlić

Piše Robert BURŠIĆ

Državni arhiv u Pazinu i Porečka i Pulska biskupija organizirali su povodom obljetnice smrti mons. Ivana Graha okrugli stol „Ivan Grah – crkveni arhivist i povjesničar“. Velika dvorana pazinskog arhiva 23. travnja bila je puna posjetitelja, među njima i rodbina mons. Graha. Nakon što je ravnatelj Arhiva dr. sc. Elvis Orbanić pozdravio nazočne i iznio životopis mons. Graha, svoja sjećanja na ovoga marljivoga i revnoga svećenika, kazivali su mr. sc. Ilija Jakovljević, gračaški načelnik Ivan Mijandrušić, vlč. Ante Močibob, mr. sc. Jakov Jelinčić, dr. sc. Miroslav Bertoša i dr. sc. Stipan Trogrlić. Okruglim stolom ravnao je David Ivić.

Mr. Jakovljević je, među ostalim, napomenuo da je potrebno sakupiti i objaviti sve radove mons. Graha i istodobno nastaviti s istraživanjem povijesti Crkve u Istri u 20. st. Vlč. Močibob je, govoreći o pastoralnom radu vlč. Graha, rekao da je bio strog, ali pravedan. Posebno je vodio brigu o bolesnicima, a svojim ukupnim djelovanjem, kao istaknuti istarski svećenik, ušao je u povijest. Uzorno je vodio matične i druge knjige, njegov je potpis bio u svakoj Ladonji i Istarskoj Danici, a taj pastoral riječi djeluje i sada, naglasio je vlč. Močibob. Mons. Grah je bio osoba vrhunskih kvaliteta zato je o njemu teško govoriti jednoznačno, napomenuo je mr. Jelinčić, dugogodišnji njegov prijatelj i suradnik. Mladoga svećenika Graha biskup Dragutin Nežić usmjerio je u arhivske vode. Mnogo dana i sati proveli su obilazeći župne arhive. Radili su danonoćno, gotovo bez naknade. Mr. Jelinčić je ispričao puno zgoda s tih njihovih obilazaka župa. Jednom im je fićo stao u Tinjanu, a kada su nekako došli u Gračišće, Grahova majka Ana

rekla im je: „Tako van i rabi, grete oko- lo kako dva pusta.“ Radili su sa zano- som, skidali prašinu s povijesti Crkve u Istri. Posebno je vrijedan, napomenuo je mr. Jelinčić, dnevnik rada što ga je vodio vlč. Grah. Bio je pobornik istine i Istine, discipliniran i pobožan svećenik, imao je što reći, bio je cijenjen i uvažavan, rekao je mr. Jelinčić.

Promicatelj prava na slobodu riječi

Gračaški načelnik Ivan Mijandrušić prisjetio se svoga nekadašnjega župnika, koji nije bio samo svećenik, već i pravnik, sudac, doktor, a posebno taksist. Oštar, britak na jeziku, vrijedan, znao je poći i u kampanju. Nije bilo bolesnika, a da ga nije posjetio, vojnika kojem nije pomogao, napomenuo je Mijandrušić. Dr. Miroslav Bertoša prisjetio se dana kada je s vlč. Grahom 1986. obilazio župne arhive srednje i sjeverne Istre u potrazi za pisanim tragovima o pandemiji u Istri. „Tada sam osjetio veličanstvenu atmosferu arhiva“, rekao je dr. Bertoša. To je bila inspiracija, puno zanimljivih materijala. Dojmljivi su bili i susreti sa župnicima. Vlč. Grah je bio iznimna osobnost, samozatajan, dosljedan, povijest je kritički vrednovao, bio je promicatelj prava na slobodu riječi, naglasio je dr. Bertoša.

Dr. Stipan Trogrlić opsežnije je govorio o mons. Grah i njegovu doprinosu povijesti odnosa komunističke vlasti prema Crkvi u Istri. Kao poznavatelj istarske povijesti, rado je upućivao i posuđivao literaturu. Dr. Trogrlić je iskazao žaljenje što mons. Grah nije više napisao o crkvenoj povijesti, što se može opravdati time da je imao veliku

Mons. Ivan Grah

Mons. Ivan Grah, istaknuti svećenik Porečke i Pulske biskupije preminuo je lani 23. travnja 2011., u 83. godini života i 59. godini svećeništva. Sav svoj svećenički život posvetio je proučavanju istarske povijesti, napose Drugog svjetskog rata i poraća, kad su stradale mnoge nevine žrtve. Autor je mnogih knjiga i članaka. Bio je i arhivist te je sa suradnicima popisao svu biskupijsku arhivsku građu. Mons. Grah rođen je u Cerovlju 1928. Osnovnu školu pohađao je u Cerovlju, sjemenišnu gimnaziju u Kopru i Pazinu; bogosloviju u Rijeci, Zagrebu i Pazinu. Za svećenika je zaređen 1952. godine. Bio je profesor povijesti i vjeronauka u pazinskom sjemeništu te župnik župa Gračišća, potom Ližnjana i Šišana gdje je umirovljen 2009. godine. Pulskim kanonikom imenovan je 1994., a 2010. postao je kapelanom Njegove Svetosti s naslovom monsinjora.

dozu samokritičnosti i temeljito je sve provjeravao. Govor je prepuštao dokumentima. „Obavio je pionirski posao, zato treba odati počast ovom velikom čovjeku“, zaključio je dr. Trogrlić.